

Vahvat varhaisvaikuttajat Helmi Krohn, Maire Kiira ja Svea Richnau

Suomalaisen spiritualismin vaihteita

Kirjailija ja kääntäjä Helmi Krohn perusti Suomen Spiritualistisen Seuran Helsinkiin vuonna 1946. Paikallisosastoja perustettiin eri puolelle Suomea 1970-luvulta lähtien. Suomessa oli niinkin varhain kuin 1910-luvulla pienimuotoista spiritististä toimintaa Suomen Spiritistisen Seuran piirissä, joka syntyi Jalo Kiven toimittaman Spiritisti-lehden vanavedessä.

Teksti: Tea Holm

Yleisesti ottaen spiritualismilla tarkoitetaan materialismille vastakkaisista todellisuuskäsitystä. Materialismin mukaisesti ihminen on lähinnä kone, eikä moraalille ole juuri sijaa. Sen sijaan spiritualismi pitää sisällään henkisen kehityksen idean, jonka mukaisesti sielu kehittyi moraalisesti ja on olemassa ruumiin kuoleman jälkeen.

Helmi Krohnin pioneerityö

Suomeen spiritualismin toi kirjailija ja kääntäjä Helmi Krohn (1871–

1967). Hän perusti Suomen Spirituaalistisen Seuran vuonna 1946. Jo tätä ennen hän oli kääntänyt alan kirjallisuutta suomen kielelle yhdessä ystävättäriensä **Gerda Rytin** (o.s. **Serlachius**, 1886–1984) ja **Ruth Serlachiuksen** (o.s. **Björkenheim**, 1882–1963) kanssa sekä saattanut sitä saataville muun muassa Akateemiseen Kirjakauppaan.

Suomessa on vuonna 2016 yhteensä 10 spiritualistista yhdistystä, joista yksi on ruotsinkielinen. Suomenkielisiä yhdistyksiä on yhdeksän. Suomen Spiritualistinen Seura ry on vanhin yhä toiminnassa olevista spiritualistisista yhdistyksistä Suomessa. Se on niistä myös jäsenmäärältään suurin

(runsaat 500 jäsentä). Yhdistysrekisterissä se on ollut vuodesta 1948 eli vuodesta, jolloin oli kulunut sata vuotta modernin, amerikkalaisen spiritualismin synnystä.

Suomalainen spiritualismi on yleiskäsite, joka kuvaa kaikkea spiritualistista liikehdintää Suomessa. Suomen spiritualistisesta liikkeestä voidaan puhua varsinaisesti vasta Helmi Krohnin Helsingissä 1940-luvun puolivälissä perustaman seuran yhteydessä. Vuodesta 1909 vuoteen 1913 Suomessa spiritualistista toimintaa organisoivat Suomen Spiritistinen Seura, joka perustettiin *Spiritisti*-aikakauslehden vanavedessä. Samassa lehdessä julkaistiin artik-

keita spiritismistä ja teosofiasta, jotka olivat aikansa muoti-ilmiöitä. Spiritisti oli spiritualistinen aikakauslehti, joka tarkasteli spiritismia ja sitä lähellä olevia psyykkisiä kysymyksiä.

Helmi Krohnin spiritualistisen kirjallisuuden käännöstyö 1930-luvulta lähtien antoi suomalaisten spiritualistien käyttöön alan sanaston, jossa aikaisemmin käytetty spiritismin käsite korvattiin Krohnin mielestä sitä sopivammalla spiritualismin käsitteellä väärinkäsitysten välttämiseksi. Krohnin ystävineen käynnistämä seuran toiminta laajeni Suomessa 1970-luvulta lähtien, kun kauppakirjeenvaihtaja **Maire Kiira** alkoi luennoita eri puolilla Suomea spiritualismista ja sen mukaisesta henkiparannuksesta sekä siirtää henkiparantaja **Harry Edwardsin** mukaista henkiparannusperinnettä Englannista Suomeen.

Kansainväliset vaikutteet

Nykykäsityksessä suomalainen spiritualismi on oppi henkisyyydestä ja maailmanlaajuinen elämänsäntä. Kyse on samasta SNU:n (The Spiritualists' National Union) seitsemän periaatteen spiritualismista, jota Helmi Krohnkin kannatti ja jonka mukaiseksi hän suomalaisen spiritualismin käsitti huolimatta siitä, että Suomeen ei ole perustettu tai aktiivisesti pyritty perustamaan spiritualistisia seurakuntia. Suomalaisen spiritualistisen yhdistyksen jäsen voi kuulua johonkin kirkkokuntaan kuten Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon.

Krohn oli tutustunut spiritualismiin alun perin Lontoossa jo 1920-luvun lopulla. Spiritualismi saapui Suomeen siis Englannista. Suomalaisen spiritualismin perustana ovat SNU:n seitsemää periaatetta saapuivat Suomeen Helmi Krohnin spiritualismista kirjoittamien kirjojen *Mitä on Spiritualismi?* (1950) ja *Tie kirkkauteen* (1942) kautta.

Modernin, amerikkalaisen spiritualismin tai kansainvälisen spiritualistisen liikkeen alku ajoitetaan tutkimuskirjallisuudessa toistuvasti päivämäärään 31.3.1848. Tunnetun tarinan tapahumat sijoittuvat pieneen Hydesvillen kylään Yhdysvaltoihin. **Foxin** perhe, johon kuuluivat herra ja rouva Fox sekä kaksi kotona asuvaa tytärtä, muutti pie-

neen puutaloon vuoden 1847 joulukuussa. 31.3.1848 alkoi kuulua niin kovia koputuksia, että ne estivät nukahtamisen, saati sitten nukkumisen. Sisärukket alkoivat keskustella koputuksin äänen aiheuttajan, joka oli kuollut, kanssa. Rouva Foxin kerrotaan kysyneen kuolleelta, kuinka monta lasta hänellä on. Kuollut oli koputtanut hänelle lasten iät ja lukumäärän, joka oli käsittänyt myös heidän kuolleen vauvansa.

Krohn kirjoitti spiritualistiset kirjat *Kaikille yhteinen*, *Uusi usko*, *Yhdeksän yötä valve-unia*, *Toiveitten saari*, *Syntisen tunnustus*, *Kaksi vaeltajaa* ja *Poikasi elää*. Isänsä **Julius Krohnin** sanelemiksi uskomansa kirjat Helmi Krohn julkaisi nimellä **Homo** [lat., suom. mies, ihminen]. Ennen kuin Helmi Krohn 1940-luvulla otti käyttöön spiritualismin käsitteen, käytettiin henki-ilmiöistä Suomessa nimitystä spiritismi. Alkuaikoina suomalainen spiritualismi perustui pitkälti käännöskirjallisuuteen ja sen lukemiseen spiritualistisissa kokouksissa tai yksityisesti.

Krohn käänsi englanniksi suomalaisten kirjoittamia kirjeitä eli parannuspyyntöjä toimitettaviksi Edwarsille, jonka vastattua johonkin kirjeeseen hän käänsi sen suomeksi ja toimitti kyseisen käännökseen kirjoittajalle. Suomessa Edwarsilla oli arviolta 300–400 parannettavaa. Krohn kertoo, kuinka eräs suomalainen parani kirjoitettuaan Edwardsille pitkäaikaisesta ja vaikeasta astmastaan, jota professori **Becker** oli tuloksetta hoitanut ja josta oli jopa todettu, ettei se paranisi. Krohn vakuuttaa, että Edwardsin potilaaksi päästyään samainen suomalaispotilas ei saanut ainoatakaan astma-kohtausta.

Helmi Krohn ja Harry Edwards tekivät tiivistä yhteistyötä kirjeitse. He tapasivat toisensa vuonna 1948 siitä syystä, että Edwards oli kutsunut Lontooseen spiritualistisen kongressin jäseniä seuraamaan henkiparannusta. Krohn olikin todistamassa, kuinka kuuro potilas alkoi kuulla ja kuinka halvaantunut potilas palasi omin avuin istumapaikalleen suuressa salissa henkiparannuksen jälkeen. Ennen parantamista hänet oli kannateltu lavalle. Krohn toi tiedon henkiparannuksesta Suomeen ja omaksumi parannuspyynnöt osaksi Suomen Spiritualistisen Seuran toimintaa jo 1940- ja 1950-luvuilla. Kun suomalaiset

alkoivat opetella henkiparannusta ja toimia parantavan voiman välittäjinä, niin parannuspyyntöjä ei enää tarvinnut toimittaa ulkomaille saakka.

Maire Kiiran kausi

Maire Kiiran (1922–2009) kaudella 1970-luvun alusta lähtien Suomen spiritualistisen liikkeen toiminnassa alettiin korostaa käytännöllistä puolta kuten henkiparannusta. Maire Kiiran puheenjohtajakausi vuosina 1971–1985 oli pitkä työsarka Suomen Spiritualistisessa Seurassa. Kiiran kaudella seuran toiminnassa korostui Harry Edwardsin henkiparannus, jota käytäntöä Kiira siirsi Suomeen. Hänen kaudellaan seura sai hankittua oman huoneiston ”Mariansalin” Helsingistä. Lisäksi seura aloitti opintoviikot Englannissa ja kesäseminaarit Suomessa sekä alkoi julkaista suomalaisten spiritualistien jäsenlehteä vuodesta 1985.

Kiira oli ISF:n (International Spiritualist Federation) hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja. Hänen kaudellaan Suomen Spiritualistisen Seuran jäsenmäärä moninkertaistui vuoden 1971 noin 160 jäsenestä vuoden 1985 noin 720 jäseneseen. Oululaisen meedion ja toimittajan **Helena Kontion** mukaan suomalaiset spiritualistit alkoivat saada tasokasta opetusta seminaareissa ja Englannin opintoviikoilla Maire Kiiran ansiosta. Kiiran tapa johtaa Suomen Spiritualistista Seuraa oli Helena Kontion mukaan uudenlainen ja dynaaminen, tuloksia tuottava.

Ensimmäisen *Spiritualisti*-lehden kannessa oli kynttiläkuva. Siinä julkaistiin muun muassa Maire Kiiran kirjoitukset *Mitä on spiritualismi* ja *Mitä on henkiparannus* sekä ilmoitus, jonka mukaan meedio **Ursula Roberts** oli tulossa Englannista Helsinkiin ja Ouluun opettamaan ja demonstroimaan. Kyseinen lehti käsitti yhteensä 12 sivua.

Henkinen kehitys -jäsenlehti julkaisi numerossa 2/2009 ilmoituksen otsikolla *Maire Kiira on siirtynyt Taivaan kotiin*. Kyseisessä artikkelissa kerrotaan, kuinka sairastuminen vuonna 1993 keskeytti Maire Kiiran osallistumisen spiritualistiseen toimintaan vieden häneltä liikunta- ja puhekyvyn. Vielä vuonna 1996

Kiira oli mukana Suomen Spiritualistisen Seuran 50-vuotisjuhlassa ja kirjan *Sa Hengen hiljainen pyhättö* julkaisemis-tilaisuudessa.

Spiritualismi ja spiritismi eri asioita

Esitelmässään *Kuolema on elämäni suurin seikkailu* Maire Kiira kertoo spiritualisminsa alkaneen automaattikirjoituksesta. Pian sen jälkeen, vuonna 1970, hän tutustui henkiparannukseen. Kiira kuvailee spiritualistista käännettään: ”Käytän sanaa johdettiin, sillä se oli niin selvää näkymätöntä johdatus-asiasta toiseen.” Seuran johtokunnassa Kiiran tehtäväksi annettiin pitää esitelmä henkiparannuksesta. Lukemiseksi hänelle annettiin Harry Edwardsin kirja *The Power of Spiritual Healing*, jonka hän lukikin kuuliaisesti kesälomansa aikana. Englantiin hän matkusti viikoksi kirjoitettuaan ensin liiton The National Federation of Spiritual Healers johtajalle **Gilbert Andersonille** Lontooseen ja tiedusteltuaan häneltä mahdollisuutta päästä tutustumaan henkiparannukseen paikan päällä. Kiira pääsi seuraamaan parantajameedioiden työtä heidän hoitohuoneissaan NFSH:in tiloissa aivan Lontoon keskustassa.

Spiritismiä Kiira piti yhteytenä alhaisten henkien kanssa. Spiritualismissa ei kuitenkaan ollut kyse spiritismin pelaamisesta. Spiritualismi merkitsi Maire Kiiralle henkisyiden oppia, jolla ei ollut mitään tekemistä spiritismin kanssa. Kiiran mukaan henkiparannus osoittaa sen, että ihminen on sielu, joka on yhteydessä Jumalaan ja että ihmiset ovat henkiolentoja jo tässä ja nyt. Kiira omaksui oppi-isältään henkiparannus- opit, joita seurataan yhä nykyään Suomen spiritualistisissa yhdistyksissä. Harry Edwardsin henkiparannusmenetelmä on keskeinen osa Suomessa tehtävää spiritualistista parannustyötä.

Kiira piti esitelmiä myös mediaalisuudesta. Henkiparannustakin hän piti mediaalisuuden muotona. Kiira ohjeisti mediaalista ihmistä eräässä esitelmässään: ”Kun ihminen havaitsee itsellään olevan psyykkisiä tai mediaalisia lahjoja, hänen on parasta selvittää itselleen, miksi hän haluaa kehittää niitä itsessään.” Ja että: ”Todellinen tarkoitus

mediumismilla on osoittaa ihmisen olevan myös henkinen olento – ei vain fyysinen – ja että tämä elämä on vain oppia- aika suurempaan ja täydellisempään elämään, joka alkaa fyysisen kuoleman jälkeen. Näin ollen mediaalisuuden kehittämisen motiivin tulee olla henkinen! Kenenkään henkisesti häiriintyneen tai pelokkaan henkilön ei pidä alkaa kehittää mediumismia.”

Vuoden 1993 esitelmässään *Henkimaailman yhteydet* Pirkanmaan Henkinen Kehitys ry:ssä Kiira sanoo spiritualismiin suhtautumisesta, että vaikka ihmisten tietomäärä lisääntyy koko ajan, niin henkimaailman asiat näyttävät olevan niitä, joita yleisen mielipiteen mukaan harjoittavat vain niin sanottu huuhaa-ihmiset. Ja kun jokin asia on jotenkin epämääräinen tai ihmeellinen, niin sitä sanotaan henkimaailman asiaksi. Kiira kirjoittaa ajastamme ja kuolemanpelostamme, että kuolema on meille kaikille kysymysmerkki. Se on kertakaikkiaan tabu, josta ei puhuta ääneen. Spiritualistista elämäntähtämustä hän sanoittaa siten, että suurimmalle osalle ihmisistä on suuri yllätys kuoleman jälkeen käsittää elämän jatkuvan niin samanlaisena kuin maan päällä, että on työn takana tajuta siirtymisensä kuoleman rajan taakse.

Vaikuttava Svea Richnau

1980-luvun alussa Svea Richnau (1922–2007) oli Suomessa ainut suuren yleisön tuntema meedio. Richnau esiintyi kaikille avoimissa, erittäin suosituissa meediotilaisuuksissa, mutta hän ei missään vaiheessa elättänyt itseään meediona eikä ottanut työstään maksua. Richnau ei myöskään ollut opiskellut meedioksi, vaan toimi kampaajana. Helena Kontion mukaan Richnaulla oli luja usko **Jumalan** johdatukseen ja hyvän henkimaailman apuun. Hän muistutti olevansa kaikkia ihmisiä eikä vain spiritualisteja varten. Richnau teki vapaaehtoistyötä meediona yli 50 vuoden ajan. Yleisötillaisuuksia oli noin neljä kertaa vuodessa Balderin salissa. Richnau välitti viestit omalla äidinkielellään ruotsiksi ja ne tulkattiin suomeksi. Vuosien ajan tulkina toimi **Gerda Lindroos**.

Suomen Spiritualistisen Seuran jäsenistössä uskottiin ainakin vielä

1970-luvulla, että meedio voi menettää voimansa vastaanottaessaan rahaa meediotoiminnastaan. Svea Richnau uskoi menettävänsä meedion kykynsä, jos hän tekisi meedion työtä maksusta. Suomen Spiritualistisen Seuran toiminnassa Richnau oli ollut mukana vuodesta 1948. Hänen meedionkehityksensä oli vienyt vuosia.

Richnaun mukaan ihminen siirtyy rajan toiselle puolelle ja syntyy sielä uudelleen. Henkimaailma oli hänelle yhtä todellinen kuin ihmisten maailma, mutta hänen mielestään se toimi toisin. Richnaun mielestä ihminen saattoi itse määrätä, minkälaisen henkien kanssa hän oli tekemisissä. Hyvät ajatukset tuovat ihmisen luokse hyvät henget. Ihminen ei muutu muuksi kuolemassa. Hänestä ei tule enkeliä tai paholaista. Kaikki sielun olotilat ovat vain väliaikaisia, koska sielun kehitys on ikuista. Hyvä henkimaailma auttaa ihmistä mutta se ei voi välttämättä muuttaa tapahtumien kulkua eli niin kutsuttua kohtaloa.

Kirjoittaja viimeistelee väitöskirjaa suomalaisesta spiritualistisesta liikkeestä Helsingin yliopistoon.
Lisätietoa: holm.tea@gmail.com

Lähteet:

Geni: <http://www.geni.com>

Henkinen kehitys: <http://www.henkinenkehitys.fi>

Henkinen kehitys 2/2009: Maire Kiira on siirtynyt Taivaan kotiin.

Henkinen kehitys 2/1996: Ajatuksia parantamisesta.

Maire Kiira: Maire Kiiran arkisto, Suomen Spiritualistisen Seuran kirjasto, Helsinki.

Helmi Krohn: *Mitä on spiritualismi?* Suomen Spiritualistinen Seura, Helsinki 1978.

Oskar Reponen: *Isä, minä elän. Svea Richnau, meedio.* Tammi, Helsinki 1977.